

Brussel, 19 maart 2015

• **Persmededeling jaarverslag RVA 2014** •

Samenvatting

De vergoede werkloosheid – zowel de volledige als de tijdelijke werkloosheid – is in 2014 gedaald.

Voor de volledige werkloosheid moeten 2 groepen worden onderscheiden:

1° De uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Hun aantal (458 642) is in 2014 stabiel gebleven.

2° De uitkeringsgerechtigde niet-werkzoekenden. Hun aantal is in 2014 zowel gedaald bij de oudere vrijgestelde werklozen (- 17,6%) als bij de vrijgestelde werklozen met een bedrijfstoeslag (- 4,3%).

Het totale aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, werkzoekenden en niet-werkzoekenden, is bijgevolg gedaald met 2,7%.

Die evolutie is hoofdzakelijk te verklaren door 3 factoren:

- na 2 jaar van bijna nulgroei kende België in 2014 opnieuw een matige groei van 1%;
- er speelt ook een demografisch effect. De beroepsbevolking en de bevolking op arbeidsleeftijd groeien minder dan voorheen;
- en er is tot slot het effect van sommige hervormingen, vooral inzake activering.

Voor de tijdelijke werkloosheid werd in 2014 een forse daling van 27,8% vastgesteld.

De evolutie van de tijdelijke werkloosheid is te verklaren door de gunstigere economische conjunctuur en door de zeer milde winter in 2014.

Het aantal werknemers dat onderbrekingsuitkeringen ontvangt, is met 2,5% gestegen, vooral onder invloed van de thematische verloven (ouderschapsverlof en verlof voor medische bijstand).

In 2014 werd voor het eerst minder gebruik gemaakt van het dienstenchequestelsel (- 0,9% gebruikte cheques).

De globale uitgaven van de RVA zijn in 2014 met 451 miljoen euro gedaald.

Het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen bleef stabiel in 2014

Het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) opgetekend door de RVA, dat met 16 379 eenheden steeg in 2013, bleef quasi stabiel in 2014. Het gaat om 458 642 in maandgemiddelde, dat is 0,2% meer dan in 2013 (+ 857).

Deze minimale stijging is toe te schrijven aan een reglementaire wijziging, te weten de optrekking, vanaf 1 januari 2013, van de leeftijd waarop een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende kan worden aangevraagd. Die leeftijd werd opgetrokken van 58 naar 60 jaar. Bijgevolg steeg het aantal UVW-WZ van 58 of 59 jaar met 11 548 eenheden in 2014.

Het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) steeg in Vlaanderen (+ 3,4%) terwijl het daalde in Wallonië (- 1,9%) en in Brussel (- 1,6%). Die laatste twee gewesten blijven echter kampen met gevoelig hogere werkloosheidscijfers.

Het aantal steeg bij de mannen (+ 1,3%) en nam af bij de vrouwen (- 1,1%).

Er wordt een aanzienlijke daling vastgesteld bij de jongeren (- 8,6% voor de -25-jarigen) en een lichtere daling in de leeftijdscategorie van 25 tot 49 jaar (- 1,1%). Bij de 50-plussers is er daarentegen een stijging met 7,5% als gevolg van de voormelde reglementaire wijziging. Die stijging betreft immers enkel de 58- en 59-jarigen (+ 74,0% tegen -2,4% voor de 50- tot 57-jarigen en de 60- tot 64-jarigen).

De werkloosheid van korte duur (< 1 jaar) daalde (- 2,1%) terwijl de werkloosheid van langere duur toenam (+ 4,3% voor de werkloosheid van 1 tot 2 jaar en + 0,5% voor de werkloosheid van 2 jaar of langer).

Per studieniveau is de werkloosheid gestegen voor de gediplomeerden van het hoger onderwijs (+ 3,7%) en zeer lichtjes voor de gediplomeerden van het secundair onderwijs (+ 0,7%). Voor de laaggeschoolden daalde de werkloosheid echter met 1,1%.

Het aantal UVW-WZ met werkloosheidsuitkeringen steeg met 2,9% (ook rekening houdend met de voormelde reglementaire wijziging), terwijl het aantal UVW-WZ met inschakelingsuitkeringen (namelijk toegelaten op basis van studies) daalde met 9,4%. Die daling begon al in 2008, maar tekende zich duidelijker af sinds de hervorming van de wachtuitkeringen in inschakelingsuitkeringen en de verlenging ervan met 3 maanden in 2012. In 2013 werd ze nog meer versterkt, onder invloed van een actievere opvolgingsprocedure voor de rechthebbenden op inschakelingsuitkeringen en in 2014 als gevolg van de invoering van een dergelijke procedure voor de jongeren in beroepsinschakelingstijd. De beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen, die eind 2011 werd gepubliceerd maar slechts effect had op 1 januari 2015, heeft ongetwijfeld ook een invloed gehad op de uitstroom uit de werkloosheid in 2014. Een belangrijke activeringsmaatregel die in juli 2013 werd gelanceerd, ondersteunt ook de aanwerving van laaggeschoolde werkzoekenden van jonger dan 30 jaar die sinds minstens 6 maanden werkloos zijn. In 2014 werden 14 865 jongeren aangeworven

met dat plan, dat een sterke daling voorziet van de loonkost (1 000 euro per maand gedurende 3 jaar per aanwerving). In 2014 werden bovendien 2 956 jongeren aangeworven in het kader van de instapstages.

Het Activa-plan bleef op zijn beurt de aanwerving aanmoedigen van langdurig werklozen (27 945 betalingen in maandelijks gemiddelde) en van werklozen met een beperkte arbeidsgeschiktheid (1 243 betalingen in maandelijks gemiddelde).

De geharmoniseerde werkloosheidsgraad van België voor 2014 steeg, volgens Eurostat, zeer lichtjes tot 8,5% (+ 0,1 punt). De werkloosheidsgraad in de Europese Unie en in de eurozone bedraagt respectievelijk 10,2% en 11,6%.

Het aantal niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen daalt

Terwijl het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in 2014 stabiel bleef, is het aantal niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen gedaald.

Zo daalden het aantal oudere vrijgestelde werklozen en het aantal vrijgestelde werklozen met bedrijfstoelage (de vroegere bruggepensioneerden) nog in 2014 (met respectievelijk - 17,6% en - 4,3%). De evolutie in die groepen wordt beïnvloed door de minder talrijke instroom omwille van een strengere reglementering en door de meer aanzienlijke uitstroom naar het pensioenstelsel omwille van de vergrijzing van de bevolking.

Bijgevolg is de vergoede volledige werkloosheid gedaald in 2014

Het totale aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (met of zonder bedrijfstoelage), werkzoekenden en niet-werkzoekenden, is daarentegen met 2,7% gedaald (- 17 698). Momenteel bedraagt het 633 361, dat is het laagste cijfer in 23 jaar tijd (1992).

Sterke daling van de tijdelijke werkloosheid

Het aantal dagen tijdelijke werkloosheid is op zijn beurt gedaald met 27,8% in 2014. Die evolutie kwam er door de bijzonder sterke terugval van de tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer (- 64,3%) door een zeer milde winter in 2014, in contrast met de zeer lange en strenge winter van 2013. De tijdelijke werkloosheid door werkgebrek om economische redenen – die dichter aansluit bij de evolutie van de conjunctuur – is ook gedaald. De daling was minder spectaculair, maar wel significant (-10,7%). Hoe dan ook, het totale aantal dagen tijdelijke werkloosheid heeft nagenoeg opnieuw het minimumniveau van 2007 bereikt, namelijk het niveau van vóór de crisis.

Tijdskrediet neemt nog altijd toe

Het aantal werknemers dat onderbrekingsuitkeringen ontvangt, steeg met 2,5%, vooral onder invloed van de thematische verloven (ouderschapsverlof en verlof voor medische bijstand). De aankondiging van een hervorming met strengere toegangsvoorwaarden voor tijdskrediet en loopbaanonderbreking in 2015 zorgde ook voor een toevloed van aanvragen gedurende de laatste maanden van 2014.

Minder gebruik van dienstencheques

In 2014 werd voor de eerste keer minder gebruik gemaakt van het dienstenchequestelsel. Het aantal terugbetaalde dienstencheques daalde met 0,9%. Het aantal actieve erkende ondernemingen nam gevoelig af (- 299, d.i. -11,6%) onder invloed van de maatregelen om de sector te professionaliseren en door de verscherpte controles. Het aantal actieve gebruikers steeg nog lichtjes (+ 2,6%), maar het gemiddelde verbruik per gebruiker daalde van 129 cheques per jaar tot 119 (7,8%). Die evolutie is ongetwijfeld het gevolg van de stijging van de aankooprijks van de dienstencheques (stijging met 1 euro sinds 1 januari 2013 en met 0,5 euro sinds 1 januari 2014).

Een hoge werklast

In totaal is het aantal uitkeringstrekkers ten laste van de RVA (1 226 054) met 3,5% gedaald in 2014.

De werklast is door die daling van het gemiddelde maandelijkse aantal uitkeringstrekkers niet bepaald verminderd. Doordat er meer flexibiliteit is op de arbeidsmarkt kennen de werknemers meer transities in hun professioneel parcours, wat het aantal aanvragen doet toenemen. De reglementering die de RVA toepast is 35 keer gewijzigd in 2014. Bovendien is de behandeling van de uitkeringsaanvragen veel complexer geworden sinds de invoering van de hervormingen inzake degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen en de hervormingen van de inschakelingsuitkeringen. Ten slotte zijn de rechten inzake werkloosheidsuitkeringen meer en meer verbonden aan voorwaarden op het gebied van de beroepsloopbaan, wat meer berekeningen en verificaties vergt. Zo steeg bijvoorbeeld het aantal aanvragen om werkloosheidsuitkeringen en de berekening van de beroepsloopbaan met 7% in vergelijking met 2009, wat nochtans een recordjaar was wat het totale aantal uitkeringstrekkers betreft. Het aantal dossiers inzake loopbaanonderbreking en tijdskrediet, die ook verbonden zijn aan voorwaarden inzake duur van de loopbaan, steeg met 6% in vergelijking met 2013. Het aantal evaluaties in het kader van de opvolging van het actief zoekgedrag naar werk nam op zijn beurt toe met 66%, nog steeds in vergelijking met 2013.

Het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers, dat afhangt van de RVA, wordt ook geconfronteerd met een voortdurende toename van het arbeidsvolume. Hoewel het aantal faillissementen voor de eerste keer lichtjes daalde in 2014, steeg het aantal vergoede werknemers en het aantal betaalde vergoedingen nog in 2014 (respectievelijk met 4,5% en 5,6% in vergelijking met 2013).

Globale uitgaven die met meer dan 400 miljoen dalen

De gemiddelde maandelijkse werkloosheidsuitkering voor de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen bedroeg 966,38 euro per maand in 2014. Dat is een stabilisering (+ 0,01%) in vergelijking met 2013. Men moet er evenwel aan herinneren dat er geen indexering was in 2014.

De uitgaven voor volledige werkloosheid daalden in 2014 met 2,7%. Uitgedrukt in verhouding tot het bbp vertegenwoordigen ze 1,38% (1,44% in 2013), d.i. het laagste cijfer van de laatste 12 jaar.

De totale uitgaven van de RVA, zonder de dienstencheques, daalden op hun beurt met 419 miljoen euro (- 4,3%). Ze vertegenwoordigen 2,40% van het bbp in 2014 (tegenover 2,55% in 2013). Die ratio is hoger dan het Europese gemiddelde, maar men mag niet vergeten dat hij uitgaven omvat die elders ten laste worden genomen door stelsels van ziekte- en invaliditeitsverzekering, kinderbijslag, pensioen of sociale bijstand. Voor het eerst daalden ook de uitgaven voor de dienstencheques, met 32 miljoen euro.

Die neerwaartse evolutie is het gevolg van een iets gunstigere conjunctuur, van de demografische evolutie en van verschillende hervormingen die de jongste jaren werden doorgevoerd. Ze werd ook versterkt door het feit dat er geen indexering was in 2014.

Het nauwgezette en uniforme beheer van de RVA inzake controle en het gebruik van nieuwe technieken om de selectie van de onderzoeken te verfijnen, maken het ook mogelijk om de misbruiken en fraude te bestrijden en om het aantal gevallen van oneigenlijk gebruik van het systeem te verminderen. In dat domein is preventie de jongste jaren de prioriteit en dat meer en meer in samenwerking met de uitbetalingsinstellingen.

Meer en beter doen met minder

De RVA moet net als alle overheidsdiensten de opgelegde besparingen uitvoeren en beheert rigoureuus de publieke middelen die hem ter beschikking worden gesteld. Ondanks een hoog werkvolume, nieuwe opdrachten en een toegenomen complexiteit is het personeelsbestand met 447 eenheden, d.i. met 10% gedaald tegenover 5 jaar geleden.

In 2014 heeft de RVA alle verbintenissen van zijn bestuursovereenkomst nageleefd; dit garandeert een goede dienstverlening aan de sociaal verzekerden en aan de werkgevers.

De RVA bleef ook verder elektronische toepassingen voor de werknemers en de werkzoekenden ontwikkelen. De elektronische procedure om onderbrekingsuitkeringen aan te vragen (met inbegrip van ouderschapsverlof en verlof om medische bijstand), die eind 2013 werd gelanceerd, werd uitgebreid naar de werknemers uit de overheidssector. Steeds meer werknemers en werkgevers maken gebruik van die procedure (12 212 elektronische aanvragen eind 2014). De RVA maakt steeds vaker gebruik van de eBox, dat is de nieuwe elektronische mailbox van

de sociaal verzekerden. Eind 2014 waren 103 150 elektronische mailboxen geactiveerd en 81% van de documenten die in die toepassing worden geraadpleegd, is een RVA-document. De RVA lanceerde in september 2014 meer in het bijzonder de elektronische controlekaart waarmee de werkloze maandelijks zijn periodes van werkloosheid en de andere gebeurtenissen die een invloed hebben op de vergoeding kan aangeven. Die toepassing – beschikbaar op pc, tablet of smartphone – werd eind 2014 door meer dan 20 000 werklozen gebruikt. Ze kreeg een e-gov-award Agoria voor de gebruiksvriendelijkheid.

Bovendien gebeuren de diensten aan de werkgevers steeds meer op digitale wijze. In 2014 werden meer dan 1,2 miljoen aangiftes tijdelijke werkloosheid elektronisch ingediend (zijnde 97,7% tegenover 51% in 2010). Het aantal elektronische aangiftes van sociaal risico (elektronische variant van de papieren formulieren) is in 2014 nog met 15% gestegen, en heeft de kaap van 4,2 miljoen overschreden. De elektronische aangiftes in de werkloosheidssector vertegenwoordigen 90% van de elektronische aangiftes van sociaal risico voor de volledige sociale zekerheid. De RVA bezorgde, ontving en raadpleegde eveneens, via het netwerk van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, tientallen miljoenen attesten.

De RVA bleef ook aanzienlijke middelen investeren in het welzijn en de ontwikkeling van zijn medewerkers. Het opleidingsaanbod werd nog gediversifieerd, zowel inhoudelijk als qua leervormen. In 2014 werden niet minder dan 10 395 opleidingsdagen gevolgd op het hoofdbestuur, dat is een stijging met 27% in vergelijking met 2013.

Telewerk thuis en in een satellietbureau werd in 2014 uitgebreid naar alle centrale diensten en naar alle werkloosheidsbureaus van de RVA. Eind 2014 heeft 40% van de medewerkers die keuze gemaakt. Die evolutie gaat gepaard met een experiment met de gedeelde werkplek in bepaalde diensten van het hoofdbestuur en in sommige werkloosheidsbureaus.

Duurzame ontwikkeling en maatschappelijke verantwoordelijkheid

Na in 2013 het EMAS-certificaat te hebben ontvangen voor het gebouw van het hoofdbestuur, behaalde de RVA in 2014 hetzelfde certificaat voor 3 werkloosheidsbureaus. Het proces zet zich geleidelijk voort voor de andere gebouwen waarvan de RVA eigenaar is.

In het kader van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft de RVA opnieuw, zoals hij dat al 4 jaar doet, talrijke stagiairs, zowel studenten als werkzoekenden, onthaald. In de loop van het schooljaar 2013-2014 waren ze met 463.

De voorbereiding van de 6de staatshervorming

De 6de staatshervorming heeft de overdracht van bevoegdheden van de RVA naar de gewesten en de gemeenschappen met zich meegebracht: opvolging van de actieve en passieve beschikbaarheid van de werklozen, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, dienstencheques, maatregelen voor de activering van de uitkeringen, vrijstellingen voor het hervatten van studies en voor het volgen

van een opleiding, outplacement, een deel van de loopbaanonderbreking ... Die bevoegdheden werden juridisch gezien overgedragen op 1 juli 2014.

De RVA blijft, op grond van het continuïteitsbeginsel, die bevoegdheden echter uitoefenen tot op het moment dat de gewestinstellingen in staat zijn om het operationele beheer ervan over te nemen. De effectieve overdracht van de personeelsleden zal ten laatste op dat moment gebeuren. Dat tijdstip kan per materie en per gewest verschillend zijn.

De voorbereiding van deze overdrachten brengt heel wat extra werk met zich mee voor de RVA-diensten. Het gaat met name om: het opstellen en het onderhandelen van het protocol van 4 juni 2014 tot regeling van de verdeling van de rollen en de verbintenissen tijdens de overgangsfase, de voorstellen tot aanpassing van de reglementering die de overname van de bevoegdheden door de gewesten mogelijk moeten maken, het beheer van 4 aparte budgetten en boekhoudingen (1 federale en 3 gewestelijke) en de voorbereiding van de besluiten en de mededelingen inzake de personeelsoverdracht.

In 2014 werd ook een uitgebreid opleidings- en stageplan voor onze collega's van de gewesten op touw gezet. Daarbij waren 62 lesgevers van de RVA betrokken en ging het om 101 sessies en 1 007 inschrijvingen. Sinds 1 juli 2014 moet de RVA ook antwoorden op talrijke vragen i.v.m. reglementering, financiën, statistieken en informatica of personeel van de parlementen, regeringen of besturen van de gewesten en gemeenschappen. Deze voorbereidingsactiviteiten worden intensief voortgezet in 2015.

Vooruitzichten en uitdagingen in 2015

Zoals de andere federale openbare besturen wordt de RVA in 2015 onderworpen aan nooit geziene drastische besparingen die een vermindering met 4% betekenen voor het personeelsbudget, met 20% op zijn werkingsbudget (met inbegrip van informatica) en met 20% op zijn investeringsbudget. Die vermindering zal van 2016 tot 2019 jaarlijks worden opgetrokken met 2% bijkomende besparingen.

De RVA heeft op die regeringsbeslissing geanticipeerd door in het eerste semester van 2014 een reorganisatie van zijn buitendiensten voor te bereiden. Die reorganisatie beoogt tevens de aanpassing aan de institutionele en demografische wijzigingen. Ze werd finaal in juli 2014 goedgekeurd door het beheerscomité en de voogdijminister van de RVA. De reorganisatie moet de RVA in staat stellen op termijn te besparen via efficiëntiewinsten en een betere werkverdeling. Ze zal het ook mogelijk maken nog efficiënter en uniformer te functioneren. De implementatie zal echter geleidelijk gebeuren en zal in het begin slechts zeer gedeeltelijk bijdragen tot de opgelegde drastische besparingen.

De evolutie van meerdere indicatoren in 2014 laat een gunstige evolutie van de arbeidsmarkt in 2015 verhoppen: de daling van de tijdelijke werkloosheid, de daling van het aantal faillissementen, de afname van de jongerenwerkloosheid, de vermindering van de werkloosheid van korte duur, de toename van het aantal werkaanbiedingen, de stijging van het aantal uren die in de uitzendsector worden gepresteerd ...

Volgens het Planbureau zou de werkgelegenheid in 2015 een lichte groei moeten kennen (+ 20 000). Rekening houdend met de evolutie van de conjunctuur, met de evolutie van de actieve bevolking en met het effect van de hervormingen in het stelsel (meer bepaald de beperking in de tijd van de toekenning van inschakelingsuitkeringen en de uitbreiding van de verplichtingen inzake de inschrijving als werkzoekende), zou het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen moeten dalen met 19 700 eenheden in 2015.

Een vergelijking met de andere Europese landen toont aan dat er eveneens belangrijke structurele problemen blijven. Met name de herinschakeling van de risicogroepen die langzaam verloopt en het verschil tussen de werkloosheidsgraden in de gewesten dat hoog blijft.

Maar er zijn ook opportuniteiten. De pensionering van talrijke werknemers uit de babyboomgeneratie verhoogt het aantal vacatures voor vervangingen en tempert de lage jobcreatie.

Externe erkenningen

Na in 2013 de prijs voor goede praktijken voor Europa vanwege de Internationale Vereniging voor Sociale Zekerheid te hebben gewonnen, kreeg de RVA in 2014 3 nieuwe erkenningen:

- een e-gov-award Agoria voor de gebruiksvriendelijkheid van de elektronische controlekaart;
- de Ethias Preventie Award voor de algemene aanpak inzake preventie;
- het vijfsterrencertificaat 'Recognised for Excellence EFQM' voor de kwaliteit van het beheer van de diensten van de RVA en van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.